

LAGĂRUL DE PRIZONIERI NR. 10 DE LA CORBENI

PAUL DIDIȚĂ
VIOREL DRUGĂ

Ideea esențială până la cel de-al doilea război mondial a fost aceea că prizonieratul nu înseamnă o măsură represivă, ci una de precauție luată față de un adversar dezarmat, căruia trebuia să i se asigure o viață ferită de primejdii și un tratament uman. Aceste lucruri au fost reglementate prin Declarația de la Bruxelles din 1874 articolele 23 și 24, apoi prin Convențiile de la Haga din 1899 și 1907. condiția juridică a prizonierilor de război a fost apoi reglementată prin Convenția de la Geneva din 27 iulie 1929.

Campania din Est în cel de-al doilea război mondial s-a desfășurat în absența garanțiilor umanitare din partea principalelor beligeranți, U. R. S. S. și Germania.

Cu excepția României și Finlandei, statele participante pe frontul de răsărit, nu au fost determinate să respecte dispozițiile referitoare la prizonieri, prevăzute în convențiile internaționale, cu toate eforturile depuse de unele organizații internaționale. România era semnatară a convenției de la Geneva.

Campania din Est, din cel de-al doilea război mondial, dusă de armata română a avut drept rezultat eliberarea teritoriilor românești de sub ocupație sovietică, dar și capturări de prizonieri. În acțiunea de capturare a prizonierilor sovietici, s-a avut în vedere neutralizarea forței combative a adversarului, nu măsuri represive.

Pe tot parcursul purtării războiului, Comandamentul român a luat măsuri pentru a convinge adversarii că armata română respectă legile internaționale ale războiului, respectă drepturile conferite de uniforma militară celor deveniți prizonieri sau răniților.

De la 22 iunie 1941 și până în luna august 1944, trupele române, în urma luptelor purtate în Bucovina, Basarabia, Transnistria, Nipru, Kerci, Don, Caucaz și stepa Kalmucă, au capturat un număr de 91060 prizonieri sovietici¹. Dintre aceștia, la 23 august 1944, 59856 prizonieri se aflau în lagărele din România², restul fiind internați în Germania³.

La începutul războiului, organizarea și coordonarea lagărelor de prizonieri, conform ordinului 10000 din 20 iunie 1941 al Marelui Cartier General a revenit

¹ Arhivele M. Ap. N., fond 5435, dosar nr. 719, f. 6.

² *Ibidem* f. 52.

³ *Ibidem* f. 6.

Comandamentului Forțelor de Apărare Interioară comandat de generalul Hriston Dragomirescu.

Încă de la început s-a cerut factorilor de răspundere să ia toate măsurile ca ceea ce privește lagărele, să fie respectate toate prevederile Convenției de la Geneva cu privire la tratamentul prizonierilor de război.

Începând cu luna noiembrie a anului 1941, a luat ființă Comandamentul Lagărelor de Prizonieri, care depindea direct de M. St. M. Prin acest lucru, organizarea lagărelor s-a îmbunătățit în mod considerabil. Potrivit noii organizări, fiecare lagăr era considerat corp de trupă. Sediul comandamentului era în București, pe strada Victoriei la nr. 61-63, în localul Societății „Mica”⁴. Colonelul Ion Stănculescu a fost numit Comandantul lagărelor de prizonieri.

Prin Ordinul de zi 868 din 27 martie 1942 al Marelui Stat Major, cu începere de la 1 aprilie 1942 Comandantul Lagărelor de Prizonieri purta denumirea de Secția Prizonierilor de Război⁵.

Prizonierii sovietici au fost grupați în lagăre pe secții și grupe. Un lagăr avea mai multe secții iar o secție mai multe grupe. Prizonierii erau grupați, în cadrul aceleiași secții, pe naționalități, origine etnică, religioasă⁶.

Lagărele erau conduse de comandanții de lagăre. Aceștia erau împuterniciți cu atributul de „comandant” și erau răspunzători de buna administrare a lagărelor.

La 24 iulie 1941, situația cu lagărele și localitățile unde acestea funcționau era următoarea: Lagărul nr. 1 Ofițeri, în localitatea Fierbinți; la Vaslui funcționau două lagăre și anume Lagărul nr. 2 și Lagărul nr. 4; la Galați funcționa Lagărul nr. 3, la Iași era instalat Lagărul nr. 5; iar Lagărul nr. 6 funcționa la Dornești⁷.

Începând cu luna noiembrie 1941, Marele Stat Major a aprobat ca lagărul de la Alexandria să fie mutat cu întreaga comandă în localitatea Corbeni din județul Argeș. Acest lagăr purta denumirea de Lagărul 10 Corbeni⁸.

Lagărul de la Corbeni era la dispoziția Președintelui Consiliului de Miniștri⁹ și numai acesta era în drept să încheie contracte de muncă cu alte instituții¹⁰.

Cazarea prizonierilor în lagăr era în barăci de lemn cu paturi comune, iar așternuturile erau din paie și rogojini. Datorită inundațiilor, cu care s-a confruntat regiunea în urma ploilor căzute, condițiile de cazare de la Corbeni au fost precare¹¹.

Lagărul dispunea de bucătărie, spălătorie, sală de mese, infirmerie. Cantitatea de lemne era de 18 kg pe zi pentru fiecare sobă¹². Alocația de hrană pentru prizonierii care stăteau în lagăr și nu erau repartizați la diverse lucrări era de 22 lei de om pe zi plus 1,80 lei pentru întreținere. Pentru ofițeri se aloca suma de 35 lei pentru hrană, 3 lei pentru tutun și 2 lei pentru întreținere, zilnic la fiecare ofițer.

⁴ Idem, dosar nr. 349, f. 424.

⁵ Idem, dosar nr. 185, f. 18.

⁶ Idem, dosar nr. 425, f. 47.

⁷ Idem, dosar nr. 171, f. 275 și 291.

⁸ Idem, dosar nr. 172, f. 173-175.

⁹ Ibidem, f. 168.

¹⁰ Ibidem, f. 1847.

¹¹ Idem, dosar nr. 199, f. 125.

¹² Idem, dosar nr. 172, f. 251-253.

Începând cu 1 martie 1943, prin Decizia nr. 4377 din 20 februarie 1943, a Ministerului Apărării, s-au mărit alocațiile de hrană¹³, meniul prizonierilor sovietici fiind același ca și al trupei de pază.

În conformitate cu articolul 27 al convenției de la Geneva din 1929, Marele Marșal Major a luat hotărârea ca prizonierii sovietici să fie utilizați la muncă cu excepția ofițerilor.

În funcție de cerințe prizonierii sovietici din Lagărul nr. 10 Corbeni au participat la muncile agricole, exploatare forestiere, lucrări edilitare, sau la diverse particulari. De asemenea au contribuit la construcția de locuințe distruse de inundațiile din acea zonă.

Activitățile cultural-artistice organizate în lagărul de la Corbeni au fost nesemnificative¹⁴.

Efectivele de prizonieri sovietici din Lagărul nr. 10 de la Corbeni au fost următoarele: la data de 20 decembrie 1941 - erau internați 1935 prizonieri¹⁵, în anul 1942 luna martie, 2058 prizonieri¹⁶, în data de 1 ianuarie 1943 lagărul avea internați 1788 de prizonieri¹⁷, iar la 23 august 1944 în Lagărul 10 Corbeni erau 2441 prizonieri¹⁸.

Numărul prizonierilor evadați din lagăr a fost: în anul 1942 au evadat 4 prizonieri, în anul 1944 au evadat 11 prizonieri¹⁹.

Prizonierii decedați de la înființarea lagărului și până la 23 august 1944 au fost în număr de 257²⁰. Prizonierii au fost înmormântați în cimitire cu ritual religios. S-a alocat pentru fiecare suma de 1000 lei pentru înmormântare, la fel ca și pentru ostașii români²¹. Au fost întocmite schițe cu locurile unde au fost înhumați pentru ca mormintele lor să poată fi găsite.

În urma evenimentelor din 23 august 1944 prizonierii din Lagărul nr. 10 Corbeni au fost eliberați, iar pentru munca depusă, un procent de 8% din plățile pentru ceea ce au lucrat trebuia repartizat lor.

Prizonierii sovietici din Lagărul nr. 10 Corbeni au fost singurii care au primit această sumă care se ridica la valoarea 7.177.350 lei distribuiți direct pe tabel nominal²². Celelalte drepturi bănești care se cuveneau celorlalți prizonieri din alte lagăre din România au fost ridicate de către Comisia Aliată de Control (sovietică²³), deși acești bani trebuia să ajungă direct la cei care au muncit.

În perioada 1941-1944 din Lagărul nr. 10 au fost eliberați din motive de boală, infirmitate, origine etnică 94 de prizonieri. După 23 august 1944, în Lagărul nr. 10

¹³ Idem, dosar nr. 196, f. 344 și 395.

¹⁴ Idem, dosar nr. 603, f. 15.

¹⁵ Idem, dosar nr. 172, f. 206.

¹⁶ Idem, dosar nr. 196, f. 263.

¹⁷ Idem, dosar nr. 342, f. 1.

¹⁸ Idem, dosar nr. 196, f. 263.

¹⁹ Idem, dosar nr. 719, f. 56.

²⁰ Ibidem, f. 54.

²¹ Idem, dosar nr. 434, f. 130.

²² Idem, dosar nr. 1092, f. 42.

²³ Ibidem, f. 23.

Corbeni au fost internați prizonieri germani și unguri. Numărul total al acestora la sfârșitul anului 1944 era de 968²⁴.

Conform ordinelor, la data de 10 aprilie 1945, toți prizonierii din Lagărul nr. 10 Corbeni au fost repartizați fie la alte lagăre, fie Comandantului Sovietic de la Focșani²⁵.

Pe lângă unele aspecte negative, de altfel inerente în acea situație, prizonierii din România s-au bucurat de un tratament bun, acest lucru fiind reliefat și cu prilejul diferitelor vizite ale unor reprezentanți ai organismelor internaționale.

---

²⁴ Idem, dosar nr. 719, f. 54.

²⁵ Idem, dosar nr. 718, f. 32.